

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2014 roku Sąd Rejonowy dla Ł. w Ł. w sprawie z powództwa (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w K. przeciwko Z. C. o zapłatę:

1. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 8.508,50 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w skali roku liczonymi od kwoty 7.817,79 zł za okres od dnia 25 lipca 2013 roku do dnia zapłaty,
2. umorzył postępowanie w pozostałej części,
3. przyznał i nakazał wypłacić z Funduszu Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi na rzecz radcy prawnego G. F. kwotę 1.476,00 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu,
4. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.214,85 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w części.

Od powyższego wyroku apelację złożyła pozwana, zaskarżając go w części uwzględniającej powództwo (pkt. 1.) oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu (pkt 4) zarzucając Sądowi Rejonowemu, mające wpływ na treść rozstrzygnięcia, naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

a) art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 3 k.p.c. poprzez uznanie, że nie doszło do nieważności postępowania z uwagi na prawomocne rozstrzygnięcie sporu między stronami zmierzającego do odrzucenia pozwu w sytuacji jeżeli to samo roszczenie zostało już prawomocnie osądzone, tj. w postępowaniu klauzulowym prowadzonym pod sygn. II 1 Co 22/13 klauzulę wykonalności uzyskał bankowy tytuł egzekucyjny, który odnosił się do umowy kredytu nr KGP (...) z dnia 30 sierpnia 2010 r., zatem do umowy będącej podstawą sporu w niniejszym postępowaniu,

b) art. 788 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że strona powodowa nie mogła prowadzić postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego wobec niemożności uzyskania klauzuli wykonalności na następcę prawnego (...) Bank S.A., tj. (...) Nie standaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w K., podczas gdy przyjęcie takiego stanowiska powoduje występowanie sytuacji, w której w obrocie prawnym występują dwa tytuły wykonawcze stwierdzające to samo roszczenie, tym samym sytuację powagi rzeczy osądzonej, a zatem powód powinien dalej prowadzić egzekucję przeciwko dłużniczce Z. C. i egzekwować należne mu świadczenia zgodnie z bankowym tytułem egzekucyjnym, po uprzednim uzyskaniu na swoją rzecz klauzuli wykonalności w trybie art. 788 § 1 k.p.c.,

c) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak szczegółowego wskazania przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podstaw prawnych jego wydania i ich uzasadnienia,

d) 217 § 2 w zw. z 227 k.p.c. poprzez pominięcie wniosku dowodowego zawartego w piśmie powoda z dnia 20 stycznia 2014 r. o zobowiązanie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi P. P. do przedłożenia akt postępowania egzekucyjnego prowadzonego pod sygn. KM 21016/13, którego przeprowadzenie miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, w tym wykazania występowania w sprawie przesłanek z art. art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 3 k.p.c.,

e) art. 102 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. - przez niewłaściwe zastosowanie poprzez przyjęcie, iż w niniejszej sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek umożliwiający odstąpienie od nałożenia na pozwaną obowiązku zwrotu powodowemu Funduszowi kosztów procesu choćby w części.

Skarżąca, z powołaniem na art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z 382 k.p.c., wniosła także o zobowiązanie Sądu Rejonowego do przedłożenia akt postępowania klauzulowego prowadzonego pod sygn. II 1 Co 22/13 oraz zobowiązanie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi P. P. do przedłożenia akt postępowania egzekucyjnego prowadzonego pod sygn. KM 21016/13 i przeprowadzenie dowodu z tychże akt na okoliczność występowania w sprawie powagi rzeczy osądzonej, tj. nadania klauzuli wykonalności na bankowy tytuł egzekucyjny, który odnosił się do umowy kredytu nr KGP (...) z dnia 30 sierpnia 2010 r., zatem do umowy będącej podstawą sporu w niniejszym postępowaniu.

W kontekście powyższych zarzutów skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz o przyznanie pełnomocnikowi skarżącej kosztów pomocy prawnej świadczonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 505¹³ § 2 k.p.c., uzasadnienie Sądu drugiej instancji w postępowaniu uproszczonym powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, jeżeli nie przeprowadzono postępowania dowodowego. Sytuacja opisana w cytowanym przepisie miała miejsce w rozpoznawanej sprawie, bowiem Sąd Okręgowy, po dokonaniu analizy stanu faktycznego sprawy, przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji stanowiące podstawę faktyczną rozstrzygnięcia przyjętego w zaskarżonym wyroku z dnia 14 kwietnia 2014 r. uznając za zbędne powielanie ich w całości w treści niniejszego uzasadnienia. Podstawa faktyczna zaskarżonego orzeczenia nie została także zakwestionowana przez skarżącą w apelacji. W ocenie Sądu odwoławczego Sąd I instancji w sposób właściwy zastosował również odpowiednie przepisy prawne do stanu faktycznego niniejszej sprawy.

W apelacji pozwana wniosła o dopuszczenie dowodu z akt postępowania klauzulowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy pod sygn. II 1 Co 22/13 oraz akt postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi P. P. pod sygn. akt

KM 21016/13 na okoliczność występowania w sprawie powagi rzeczy osądzonej. Wniosek ten nie może zostać uwzględniony, a to z uwagi na prekluzję dowodową określoną w art. 381 k.p.c. W postępowaniu uproszczonym czynności sądu II instancji ograniczają się do kontroli orzeczenia wydanego przez sąd I instancji, czego wynikiem jest ograniczenie postępowania dowodowego jedynie do dowodu

z dokumentu (art. 505¹¹ § 1 k.p.c.), a z pozostałych rodzajów dowodów tylko jeśli przemawiają za tym ważne względy wskazane w art. 505¹¹ § 2 k.p.c. Nadto,

w postępowaniu uproszczonym, tak jak i w postępowaniu zwykłym, strona może

w środku odwoławczym przedstawiać nowe fakty i dowody. Zasada ta doznaje jednak ograniczenia poprzez unormowanie art. 381 k.p.c. i odpowiadające mu unormowanie art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. Stosownie do pierwszego z powołanych przepisów sąd II instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem I instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynikła później. Przepis art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. stanowi z kolei, że apelacja powinna zawierać m.in. powołanie, w razie potrzeby, nowych faktów i dowodów oraz wykazanie, że ich powołanie w postępowaniu przed sądem I instancji nie było możliwe albo że potrzeba powołania się na nie wynikła później. Oznacza to, że sąd II instancji jest zobowiązany na wniosek strony materiał procesowy uzupełnić, jeżeli jest to konieczne do rozstrzygnięcia sprawy, lecz równocześnie jest uprawniony do pominięcia nowych faktów i dowodów zgłoszonych dopiero w postępowaniu apelacyjnym, gdy zachodzą przesłanki określone przepisem art. 381 k.p.c., tj. jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem I instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynikła później (tak wyrok Sądu Najwyższego z 1 września 2010 r., sygn. akt II UK 77/10, LEX nr 661513). Odnosząc powyższe uwagi do niniejszej należy zauważyć, że skarżąca w żaden sposób nie wykazała, by potrzeba powołania wskazanych dowodów powstała później. Stosownie do rozkładu ciężaru dowodów ujętego w art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. obowiązkiem pozwanej było bowiem przedstawienie wszelkich dostępnych mu dowodów już na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego. Pozwana nie sprostała jednak temu obowiązkowi, zaś

złożone w apelacji wnioski dowodowe uznać należy za spóźnione. W tej sytuacji Sąd Odwoławczy kontrolą instancyjną objąć może prawidłowość zaskarżonego rozstrzygnięcia w kontekście faktycznie zgromadzonego przez Sąd I instancji materiału procesowego.

Rozpoznając wniesioną apelację w pierwszej kolejności ustosunkować należy się do zarzutu o najszerszym zakresie, tj. zarzutu nieważności postępowania przed Sądem I instancji w związku z powagą rzeczy osądzonej (art. 379 pkt. 3 k.p.c.) wynikającą - zdaniem skarżącej - z faktu, że to samo roszczenie zostało już prawomocnie osądzone w postępowaniu prowadzonym pod sygn. akt II 1 Co 22/13 w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu obejmującemu należność z tytułu tej samej umowy kredytu, której dotyczy powództwo.

Zarzut ten jest oczywiście bezzasadny. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że postępowanie klauzulowe, toczące się na skutek wniosku banku (pierwotnego wierzyciela) o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, nie ma charakteru postępowania rozpoznawczego, w którym sąd merytorycznie bada zasadność roszczenia powoda, ale ma jedynie na celu sprawdzenie formalnych przesłanek nadania klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. Nadając klauzulę wykonalności, sąd stwierdza, że wystawiony przez bank tytuł nadaje się do realizacji w drodze egzekucji. Ustalenie natomiast, czy dochodzona przez bank należność rzeczywiście istnieje i czy została wskazana w bankowym tytule egzekucyjnym we właściwej wysokości, wykracza poza zakres kognicji sądu przy nadawaniu klauzuli wykonalności (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 7 lutego 2014 r., sygn. akt I ACa 687/13, opubl. Lex 1437877). Oznacza to, że uprzednie nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu przez poprzedniego wierzyciela przeciwko pozwanej nie stanowi przeszkody do dokonania przez Sąd I instancji badania zasadności roszczenia przedstawionego w niniejszym postępowaniu. Nie można bowiem w takim przypadku mówić o zaistnieniu przyczyny nieważności postępowania w postaci powagi rzeczy osądzonej z uwagi na brak tożsamości przedmiotu rozstrzygnięcia, pomimo istnienia tożsamości stron procesowych.

W ścisłym związku z powyższym zarzutem pozostaje podniesiony w apelacji pod adresem Sądu Rejonowego zarzut naruszenia przepisu art. 788 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że strona powodowa, nie będąca bankiem, nie mogła prowadzić postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego wobec niemożliwości uzyskania klauzuli wykonalności na swoją rzecz, jako na następcę prawnego (...) Bank S.A. Z zarzutem tym nie sposób się jednak zgodzić. U jego podstaw leży bowiem potraktowanie przelewu wierzytelności wynikającej z bankowego tytułu egzekucyjnego, zaopatrzonego sądową klauzulą wykonalności, jak każdą zbywalną wierzytelność, której - po przeniesieniu na inną osobę - można na podstawie art. 788 § 1 k.p.c. nadać klauzulę wykonalności na rzecz nabywcy. Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego przeważa pogląd akcentujący specyfikę wierzytelności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym (por. uchwały z dnia 7 stycznia 2004 r., III CZP 48/03, OSNC 2004, nr 10, poz. 155 i z dnia 2 kwietnia 2004 r., III CZP 9/04, OSNC 2005, nr 6, poz. 98 oraz wyrok z dnia 21 września 2005 r., V CK 152/05, nie publ.). Podkreśla się, że wyposażając banki

w uprawnienie do wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych (poprzednio wykonawczych), ustawodawca przyznał im "przywilej kwalifikowany i wyjątkowy"; umożliwił im realizację roszczeń cywilnoprawnych bez konieczności ich dochodzenia w sądowym postępowaniu rozpoznawczym. Z tego względu w Prawie bankowym wytyczone zostały ściśle ramy prawne dopuszczalności posłużenia się przez bank bankowym tytułem egzekucyjnym w celu dochodzenia wierzytelności od jego dłużników (art. 97 ust. 1 i 2). Zwraca się uwagę, że umożliwienie nadawania klauzuli wykonalności bankowym tytułom egzekucyjnym na rzecz nabywcy wierzytelności bankowej oznaczałoby w rzeczywistości rozszerzenie przywileju przyznanego tylko bankom na wszystkich nabywców takiej wierzytelności, to zaś byłoby nie do pogodzenia z kwalifikowanym i wyjątkowym charakterem tego przywileju. Z tego powodu w uchwale z dnia 2 kwietnia 2004 r., III CZP 9/04, oraz w wyroku z dnia 21 września 2005 r., V CK 152/05, Sąd Najwyższy przyjął, że w omawianym zakresie art. 96 i 97 Pr.bank. - ze względu na swój charakter - stanowią *leges speciales* w stosunku do art. 788 § 1 k.p.c. W związku z tym należy uznać, że na podstawie wystawionego bankowego tytułu egzekucyjnego, zaopatrzonego w sądową klauzulę wykonalności, może być prowadzona jedynie egzekucja wierzytelności bankowej

i tylko na rzecz banku, a nie na rzecz innej osoby. Należy dodać, że to stanowisko znajduje potwierdzenie w treści art. 98 ustawy prawo bankowe, w którym wymienia się sytuacje, w których bankowy tytuł egzekucyjny może być podstawą do egzekucji przeciwko osobie trzeciej. Wśród tych sytuacji, co jest symptomatyczne, ustawodawca nie wskazał przelewu wierzytelności bankowej. W doktrynie przyjmuje się, że wyliczenie zawarte w art. 98 jest wyczerpujące, co dodatkowo przemawia za tezą sformułowaną w orzecznictwie, iż wierzytelność objęta bankowym tytułem egzekucyjnym nie może być przedmiotem przelewu na rzecz podmiotu niebędącego bankiem (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 4 marca 2009 r., sygn. akt IV CSK 422/08, LEX 578796. Tym samym – jak słusznie uznał Sąd Rejonowy - nabywca wierzytelności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym, który nie jest bankiem (tak, jak w niniejszej sprawie), nie ma innej możliwości przymusowej realizacji swojej wierzytelności niż dochodzenie jej na drodze procesu cywilnego.

Nie mógł również odnieść spodziewanego przez skarżącą skutku sformułowany w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd I instancji przepisu art. 217 § 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie wniosku dowodowego zawartego w piśmie powoda z dnia 20 stycznia 2014 r. o zobowiązanie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi P. P. do przedłożenia akt postępowania egzekucyjnego prowadzonego pod sygn. KM 21016/13. W powołanym piśmie - wbrew twierdzeniom skarżącej - powód nie sformułował wniosku dowodowego, a jedynie wniósł o zobowiązanie przez Sąd Rejonowy komornika sądowego do przedłożenia ww. akt egzekucyjnych.

Sąd Okręgowy nie podzielił również sformułowanego w apelacji zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji przepisu art. 102 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. - przez poprzez przyjęcie, iż w niniejszej sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek umożliwiający odstąpienie, choćby w części, od obciążenia pozwanej kosztami procesu. Odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik sporu, przewidziane w art. 102 k.p.c., jest uzasadnione tylko jeśli przemawiają za nim szczególne względy. Ustalenie, czy w danych okolicznościach zachodzą „wypadki szczególnie uzasadnione”, ustawodawca pozostawił swobodnej, choć nie dowolnej ocenie sądu. Sama treść przepisu mówiąca o wypadkach szczególnie uzasadnionych przemawia za tezą, że wyłączone jest stosowanie wykładni rozszerzającej (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 16 lutego 1981 r., IV PZ 11/80 i dnia 13 października 1976 r., IV PZ 61/76). W postanowieniu z dnia 11 marca 2011 r., sygn. akt II CZ 104/10, opubl. LEX nr 784918 Sąd Najwyższy stwierdził nadto, że urzeczywistniający zasadę słuszności art. 102 k.p.c. (...) związany jest z obowiązkiem strony podania okoliczności zezwalających na przyjęcie, że zachodzi „szczególnie uzasadniony wypadek”. W orzecznictwie dominuje pogląd, że okoliczności dotyczące złego stanu majątkowego strony

i istnienia w związku z tym przesłanek do przyznania zwolnienia od kosztów sądowych nie stanowią wyłącznie o względach słuszności, które przemawiają za zastosowaniem art. 102 k.p.c. (tak m.in. postanowienie Sądu Apelacyjnego

w K., sygn. akt I Acz 27/07, LEX nr 337333). Podstawę do jego zastosowania stanowią konkretne okoliczności danej sprawy, przekonujące o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne, niesprawiedliwe. Stanowią je zarówno fakty związane z samym procesem jak i leżące poza nim, a dotyczące sytuacji życiowej, stanu majątkowego stron, które powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (tak SN w postanowieniu z dnia 16 lutego 2011 r., sygn. akt II CZ 203/10, opubl. LEX nr 738399).

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Rejonowego, iż w niniejszej sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu art. 102 k.p.c., który uzasadniałby odstąpienie od obciążenia pozwanej, jako strony w przeważającej mierze przegrywającej sprawę, obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego. Skarżąca wniosła sprzeciw od wydanego przez Sąd Rejonowy nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym mimo, iż nie kwestionowała istnienia objętego nim zobowiązania. W sprzeciwie skarżąca podniosła natomiast zarzut przedawnienia dochodzonego pozwem roszczenia pomimo, iż od daty umorzenia postępowania egzekucyjnego (czynność przerywająca bieg przedawnienia) do chwili wytoczenia powództwa upłynął okres zaledwie sześciu miesięcy. W toku postępowania skarżąca była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika. Powinna była zatem liczyć się z możliwością przegranej, a w konsekwencji

z obowiązkiem zwrotu kosztu procesu przeciwnikowi. Sytuacja finansowa skarżącej, aczkolwiek trudna, to jednak nie może stanowić wyłącznej podstawy do uznania, że zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu art. 102

k.p.c. Powód poniósł koszty wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 1.200 zł, opłatę sądową od pozwu i oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa. Były to koszty niezbędne do celowego dochodzenia przez powoda swoich praw w rozumieniu art. 98 k.p.c.

Konkludując w ocenie Sądu odwoławczego słusznie Sąd I instancji uznał, że powództwo o zwrot udzielonego pozwanej kredytu jest zasadne w zakresie kwoty głównej wynoszącej 8.508,50 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w skali roku, liczonymi od kwoty 7.817,79 zł za okres od dnia 25 lipca 2013 roku do dnia zapłaty.

Mając na uwadze niezasadność zarzutów apelacyjnych oraz jednocześnie brak ujawnienia okoliczności, które podlegają uwzględnieniu w postępowaniu odwoławczym z urzędu, apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu
w postępowaniu apelacyjnym Sąd Okręgowy orzekł na podstawie § 15 pkt. 1 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1, w zw. z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490) przyznając na rzecz radcy prawnego G. F. i nakazując wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 738 zł.